

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

DRUGI ODJEL

PREDMET TADIĆ PROTIV HRVATSKE

(Zahtjev br. 31038/20)

PRESUDA

STRASBOURG

18. ožujka 2025.

Ova je presuda konačna. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Tadić protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Gediminas Sagatys, *predsjednik*,
Davor Derenčinović,
Juha Lavapuro, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 31038/20) protiv Republike Hrvatske koji je 15. srpnja 2020., na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija“), Sudu podnio hrvatski državljanin, g. Stipo Tadić („podnositelj zahtjeva“), koji je rođen 1959. godine, živi u Štefanju, te kojeg zastupa gđa A. Klarić Rajnović, odvjetnica u Zagrebu;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada“), koju zastupa njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 25. veljače 2025.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Zahtjev se odnosi na nemogućnost podnositelja zahtjeva da sudskim putem ospori iznos naknade koji mu je dodijeljen za prijenos njegovih dionica društva u kojem je bio manjinski dioničar.

I. POZADINA PREDMETA

2. Podnositelj zahtjeva bio je manjinski dioničar društva S.

3. Dana 4. veljače 2016. godine izvjesni g. M.H. podnio je zahtjev Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: Agencija) za odobrenje objavljivanja dobrovoljne ponude za preuzimanje društva S. Budući da je trebao postati vlasnik 96 posto dionica predmetnog društva, u ponudi za preuzimanje obvezao se manjinskim dioničarima isplatiti 16,50 hrvatskih kuna (HRK; otprilike 2,20 eura) po dionici. Ova je cijena određena kao fer vrijednost dionica utvrđena na temelju elaborata [o procjeni fer vrijednosti dionice ciljnog društva].

4. Dana 4. ožujka 2016. Agencija je odobrila objavljivanje ponude za preuzimanje društva S. Utvrdila je da je cijena dionica određena u skladu s mjerodavnim odredbama Zakona o preuzimanju dioničkih društava („Zakon o preuzimanju“).

5. M.H. je zatim objavio ponudu za preuzimanje društva S. te je potom Središnjem klirinškom depozitarnom društvu (SKDD) podnio zahtjev za prijenos dionica manjinskih dioničara na njega, sukladno Zakonu o preuzimanju. SKDD je 13. svibnja 2016. postupio po predmetnom zahtjevu

te je manjinskim dioničarima isplatio naknadu za njihove dionice u iznosu navedenom u ponudi za preuzimanje (vidi stavak 3. ove presude).

II. POSTUPCI KOJE JE POKRENUO PODNOSITELJ ZAHOTJEVA

A. Postupak pred trgovačkim sudovima

6. Dana 19. lipnja 2016. podnositelj zahtjeva i nekoliko drugih osoba koje su bile manjinski dioničari društva S. pokrenuli su postupak pred Trgovačkim sudom u Zagrebu tražeći utvrđenje pravične cijene dionica društva o kojemu je riječ. Sud ih je potom pozvao da dopune svoj prijedlog, ali je to učinila samo jedna od dotičnih osoba, D.S. Budući da preostali predlagatelji, uključujući podnositelja zahtjeva, to nisu učinili, sud je rješenjem od 14. rujna 2016. utvrdio da se njihov prijedlog mora smatrati povučenim. Ni podnositelj zahtjeva ni ostali predlagatelji nisu uložili žalbu protiv tog rješenja, koje je time postalo pravomoćno.

7. Dana 16. rujna 2016. Trgovački sud u Zagrebu odbacio je prijedlog D.S.-a zbog nenadležnosti suda. To je rješenje potvrdio Visoki trgovački sud 16. studenog 2016. Navedeni su sudovi utvrdili da je predmet spora prijenos dionica manjinskih dioničara (eng. *squeeze-out*) sukladno Zakonu o preuzimanju na temelju kojeg je Agencija, a ne sudovi, nadležna za ocjenjivanje pitanja je li cijena dionica pravična.

B. Postupak pred upravnim sudovima

8. U međuvremenu, dana 5. travnja 2016. podnositelj zahtjeva podnio je upravnu tužbu protiv rješenja Agencije od 4. ožujka 2016. (vidi stavak 4. ove presude) u dijelu kojim je odobrena cijena dionice navedena u ponudi za preuzimanje, tvrdeći da je cijena određena nezakonito.

9. Rješenjem od 26. srpnja 2016. Upravni sud u Zagrebu odbacio je tužbu podnositelja zbog nedostatka pravnog interesa. Dana 11. siječnja 2017. Visoki upravni sud odbio je žalbu podnositelja zahtjeva.

10. Upravni sudovi utvrdili su da se u postupku pred Agencijom nije odlučivalo o pravima ili obvezama manjinskih dioničara. Slijedom navedenog, rješenjem Agencije od 4. ožujka 2016. nije povrijeđeno nijedno pravo ili pravni interes podnositelja zahtjeva. Stoga nije imao pravo podnijeti upravnu tužbu na toj osnovi. Pri donošenju tog utvrđenja dotični su se sudovi pozvali na sudsku praksu Visokog upravnog suda i Ustavnog suda.

11. U ustavnoj tužbi koju je zatim podnio, podnositelj zahtjeva je prigovorio da mu je rješenjima upravnih sudova uskraćeno Ustavom zajamčeno pravo na sudsku kontrolu zakonitosti rješenja Agencije te da mu je uskraćen pristup sudu. Ustvrdio je da su trgovački sudovi odbacili zahtjev D.S.-a za zaštitu prava manjinskih dioničara zbog nenadležnosti (vidi stavak

7. ove presude) te da su ta prava stoga mogla biti zaštićena samo u postupku pred upravnim sudovima.

12. Rješenjem od 15. listopada 2019., koje je dostavljeno [punomoćniku podnositelja zahtjeva] 5. studenog 2019., Ustavni je sud odbacio ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva, navodeći da je odluka upravnih sudova u skladu s njegovom vlastitom praksom.

III. PRIGOVOR

13. Pred Sudom podnositelj zahtjeva je prigovorio na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da pred [domaćim] sudom nije mogao osporiti iznos naknade koja mu je dodijeljena za obvezni prijenos njegovih dionica na većinskog dioničara.

OCJENA SUDA

I. DOPUŠTENOST

A. Primjenjivost članka 6. stavka 1. Konvencije

14. Vlada je ustvrdila da je sporni postupak pred Agencijom bio jednostrani postupak u kojem nema suprotstavljenih stranaka. Članak 6. stavak 1. Konvencije stoga nije bio primjenjiv budući da njegova primjenjivost u građanskim stvarima ovisi o postojanju „spora“ u pogledu prava građanske naravi priznatog domaćim pravom.

15. Sud prvotno primjećuje da postupak koji je predmet prigovora nije činio samo upravni postupak pred Agencijom, već i kasniji upravni spor te postupak pred Ustavnim sudom (vidi stavke 8. – 12. ove presude). U tom je postupku došlo do spora između podnositelja zahtjeva i Agencije kada je podnositelj zahtjeva podnio tužbu radi sudskog preispitivanja rješenja Agencije od 4. ožujka 2016. (usporedi Božić protiv Hrvatske, br. 22457/02, stavak 26., 29. lipnja 2006.).

16. Tom je tužbom podnositelj zahtjeva htio osporiti iznos naknade koji mu je dodijeljen za obvezni prijenos njegovih dionica na većinskog dioničara, tvrdeći da je taj iznos određen nezakonito (vidi stavak 8. ove presude). Vlada nije tvrdila da, sukladno domaćem pravu, podnositelj zahtjeva nije imao pravo na navedenu naknadu ili da to pravo nije bilo „građanske naravi“ u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije, niti je tvrdila (za razliku od upravnih sudova, vidi stavak 10. ove presude) da rješenje Agencije nije podrazumijevalo odlučivanje o tom pravu. Uzimajući u obzir svoju sudsku praksu u pogledu tog pitanja (vidi Kohlhofer i Minarik protiv Češke Republike, br. 32921/03 i 2 druga zahtjeva, stavak 81., 15. listopada 2009.), Sud ne vidi razlog za drugačije utvrđenje.

17. Vladin prigovor o primjenjivosti članka 6. stavka 1. Konvencije stoga se mora odbaciti.

B. Neiscrpljivanje domaćih pravnih sredstava

18. Vlada je podredno tvrdila da podnositelj zahtjeva nije pravilno iscrpio domaća pravna sredstva na temelju toga što je u svojoj ustavnoj tužbi samo naveo povredu prava na pristup sudu, bez iznošenja ikakvih konkretnih argumenata o tome zašto mu je to pravo povrijeđeno.

19. Uzimajući u obzir način na koji je podnositelj zahtjeva podnio prigovore pred Ustavnim sudom i Sudom (vidi stavke 11. i 13. ove presude), Sud smatra da je podnositelj u svojoj ustavnoj tužbi iznio prigovor o povredi njegovog prava na pristup sudu dovoljno precizno te na takav način da nema sumnje da je isti prigovor kasnije iznio pred Sudom (usporedi, a fortiori, Mesić protiv Hrvatske (br. 2), br. 45066/17, stavci 44. - 47., 30. svibnja 2023.). Time je nacionalnim tijelima dao dostatnu priliku da isprave navodnu povredu.

20. Vladin prigovor zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava stoga se također mora odbaciti.

C. Zaključak o dopuštenosti

21. Sud napominje da ovaj zahtjev nije ni očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije ni nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

II. OSNOVANOST

22. Opća načela koja se tiču prava na pristup sudu sažeta su u predmetu *Zubac protiv Hrvatske* [VV], br. 40160/12, stavci 76. - 79., 5. travnja 2018. Konkretno, člankom 6. stavkom 1. se svakome osigurava pravo da podnese sudu zahtjev u vezi sa svojim građanskim pravima i obvezama. To pravo nije apsolutno, već može biti podvrgnuto ograničenjima. Međutim, primijenjena ograničenja ne smiju ograničiti ili umanjiti pristup koji se pojedincu nalazi na raspolaganju na takav način ili u opsegu koji umanjuje samu bit prava (ibid., stavci 76. i 78.).

23. U ovom predmetu podnositelj zahtjeva nije imao pristup sudu koji bi mu omogućio da ospori iznos naknade koji mu je dodijeljen za obvezni prijenos njegovih dionica (vidi stavke 6.-12. ove presude). Vlada to nije osporila, već je umjesto toga ustvrdila da je ovaj potpuni nedostatak pristupa sudu opravdan legitimnim ciljem osiguravanja pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i zaštite prava drugih.

24. U pogledu utvrđivanja može li se isključenje prava podnositelja zahtjeva na pristup sudu smatrati razmjernim za postizanje ovih dvaju ciljeva,

Sud uzima u obzir činjenicu da se mjerodavne odredbe Zakona o preuzimanju temelje na i u hrvatski pravni sustav prenose Direktivu 2004/25/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o ponudama za preuzimanje („Direktiva“). U uvodnoj izjavi 8. Direktive navodi se da bi, u skladu s pravom na pravično suđenje, odluke nadzornog tijela – odnosno tijela nadležnog za nadzor aspekata ponuda na koje se odnosi ova Direktiva i osiguravanje da se stranke ponude za preuzimanje pridržavaju njezinih pravila – u odgovarajućim okolnostima trebale biti podložne provjeri neovisne sudske vlasti.

25. Što je još važnije, kako sudska praksa Suda na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije potvrđuje, u predmetima koji se tiču naknade koja se isplaćuje manjinskim dioničarima kojima su oduzete njihove dionice u korist većinskog dioničara, potpuno uskraćivanje prava manjinskih dioničara na pristup sudu ne može se opravdati (vidi, na primjer, *Suda protiv Češke Republike*, br. 1643/06, stavci 48-55, 28. listopada 2010., u kojem je predmetu Sud presudio da obveza podnositelja zahtjeva da podnese svoj zahtjev za novčanu naknadu arbitražnim tijelima koja nisu poštovala temeljna jamstva iz članka 6. stavka 1., a da se on nije odrekao tih jamstava, predstavlja povredu njegovog prava na pristup sudu; usporedi i presudu Suda Europske unije od 9. rujna 2021. u predmetu *Adler Real Estate i ostali*, C-546/18, EU:C:2021:711, stavci 53. i 63.-68., u vezi s primjenom Direktive).

26. Uzimajući u obzir gore navedeno, Sud utvrđuje da, u ovom predmetu, potpuno uskraćivanje prava na pristup sudu podnositelju zahtjeva nije bilo opravdano legitimnim ciljem osiguravanja pravilnog djelovanja pravosudnog sustava i zaštite prava drugih.

27. Slijedom navedenog, došlo je do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

28. Podnositelj zahtjeva potraživao je 19.500 EUR na ime naknade imovinske štete, koji iznos odgovara razlici između iznosa naknade koja je isplaćena i iznosa naknade izračunatog na temelju ponovne procjene vrijednosti njegovih dionica, s kamatama obračunatim na taj iznos od 13. svibnja 2016. Također je potraživao 6.000 EUR na ime naknade neimovinske štete. U konačnici, potraživao je ukupni iznos od 3.220 EUR na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i pred Sudom.

29. Vlada je osporila ta potraživanja.

30. Budući da je u ovom predmetu Sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije zbog nedostatka pristupa sudu, Sud ne može nagađati kakav bi konačni rezultat mogao biti da je podnositelj zahtjeva mogao djelotvorno osporiti iznos naknade koji mu je dodijeljen. Uzimajući u obzir mogućnost na temelju domaćeg prava da podnositelj zahtjeva predloži ponavljanje sudskog postupka, Sud odbacuje potraživanje podnositelja zahtjeva u

pogledu naknade imovinske štete (vidi, *mutatis mutandis*, *Project-Trade d.o.o. protiv Hrvatske*, br. 1920/14, stavci 110.-11., 19. studenog 2020.).

31. S druge strane, Sud presuđuje da je podnositelj zahtjeva zasigurno pretrpio neimovinsku štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 4.000 EUR, uvećano za sav porez koji bi se mogao zaračunati na taj iznos.

32. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim podnositelju zahtjeva dosuditi 830 EUR na ime troškova i izdataka nastalih u postupku pred Ustavnim sudom, uvećano za sav porez koji bi mu se mogao zaračunati. Preostali dio njegovog zahtjeva za naknadu troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima mora se odbaciti imajući u vidu činjenicu da će moći potraživati naknadu tih troškova i izdataka ako se postupak kojemu prigovara ponovi (vidi, na primjer, *Stojanović protiv Hrvatske*, br. 23160/09, stavak 84., 19. rujna 2013.).

33. U pogledu troškova i izdataka nastalih pred Sudom, Sud smatra razumnim dosuditi podnositelju zahtjeva 1.660 EUR, uvećano za sav porez koji bi mu se mogao zaračunati.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev dopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;
3. *presuđuje*,
 - (a) da tužena država treba isplatiti podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca, sljedeće iznose:
 - (i) 4.000 EUR (četiri tisuće eura), uvećano za sav porez koji bi se mogao zaračunati, na ime naknade neimovinske štete;
 - (ii) 2.490 EUR (dvije tisuće četiristo devedeset eura), uvećano za sav porez koji bi se mogao zaračunati podnositelju zahtjeva, na ime naknade troškova i izdataka;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *odbacuje* preostali dio zahtjeva podnositelja za pravičnom naknadom.

PRESUDA TADIĆ protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskom jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 18. ožujka 2025., u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
zamjenica tajnika

Gediminas Sagatys
predsjednik